

การสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*
SURVEY ON THE NEEDS TO DEVELOPMENT A CURRICULUM FOR
THE MASTER OF PUBLIC ADMINISTRATION PROGRAM
AT SISAKET RAJABHAT UNIVERSITY

วิชชุดา วงศ์พานิชย์
Witchuda Wongpanit
มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
Sisaket Rajabhat University
Corresponding Author E-mail: witchuda.wongpanit@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. สำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีผลกระทบในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ และ 2. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการสนับสนุนการเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต ศิษย์เก่า นักศึกษา คณาจารย์ ผู้บริหารและตัวแทนชุมชน จำนวน 9 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) วิเคราะห์เนื้อหาอย่างเป็นระบบ

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความต้องการด้านความรู้และทักษะ ได้แก่ การเรียนรู้ทฤษฎีบริหารภาครัฐ การวิเคราะห์ พัฒนา และนำเสนอนโยบายสาธารณะ ด้านการทำงานเน้นบริหารจัดการ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สื่อสาร ทำงานร่วมกัน ด้านการพัฒนาตนเองเน้นความเป็นผู้นำ นวัตกรรม และการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลเน้นความซื่อสัตย์ จริยธรรม ความรับผิดชอบ และวินัย ด้านสังคมเน้นทำงานร่วมประชาสังคม ส่งเสริมธรรมาภิบาล และการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือบริหารสมัยใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน ส่วนแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร ควรวิเคราะห์ความต้องการตลาดแรงงานเน้นการระบุทักษะที่ตรงกับความรู้ที่ตลาดต้องการ เช่น ทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการใช้เทคโนโลยีการออกแบบ หลักสูตรควรใช้แนวทางการเรียนรู้จากปัญหา การทำผลงานและประสบการณ์จากการ

*Received February 24, 2025; Revised April 9, 2025; Accepted April 18, 2025

ทำงานจริงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนควรเชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรม การพัฒนาสังคม และตอบสนองการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศ การประเมินผลควรใช้วิธีหลากหลายเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ พร้อมรวบรวมข้อมูลปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: ความต้องการ; การพัฒนาหลักสูตร; หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต; ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย; ผลลัพธ์การเรียนรู้

Abstract

This research aimed: 1. To explore the needs of stakeholders influencing the development of the Master of Public Administration (MPA) curriculum at Sisaket Rajabhat University, and 2. To identify approaches for developing the curriculum, teaching, and learning support to align with labor market demands. This qualitative study involved nine purposefully selected informants, including employers, alumni, current students, faculty members, administrators, and community representatives. Data were collected through structured in-depth-interview script and analyzed using descriptive research interpretation and systematic content analysis.

The findings indicated that the key factors influencing knowledge and skill demands included: understanding public administration theories; analyzing, developing, and presenting public policy; and possessing practical skills in management, analytical thinking, problem-solving, communication, and teamwork. Self-development needs focused on leadership, innovation, and lifelong learning, while personal attributes emphasized honesty, ethics, responsibility, and discipline. From a societal perspective, the needs involved collaboration with civil society, promotion of good governance, and sustainable development, along with the use of modern technology and management tools to enhance work efficiency. Curriculum development should begin with labor market analysis, identifying specific skill sets aligned with market needs such as communication, teamwork, and technology use. Curriculum design should incorporate problem-based learning, performance tasks, and work-based experiences. Instructional strategies should integrate local arts, culture, and social development, supporting both local and

national development goals. Evaluation should employ diverse methods to assess learning outcomes and provide ongoing feedback for continuous curriculum improvement in response to labor market demands.

Keywords: Needs; Curriculum Development; The Master of Public Administration (MPA) Program; Stakeholders; Expected Learning Outcomes

บทนำ

การจัดทำหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของบัณฑิตและการผลิตองค์ความรู้ใหม่ของประเทศ โดยเฉพาะในยุคที่สังคมและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว สถาบันอุดมศึกษาจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในระดับประเทศและระดับสากล ทั้งยังต้องคำนึงถึงความสามารถในการวิจัย การคิดวิเคราะห์เชิงระบบ และการสร้างนวัตกรรม ซึ่งเป็นหัวใจหลักของการเรียนในระดับบัณฑิตศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2564) นอกจากนี้ การพัฒนาหลักสูตรยังต้องยึดหลักมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (มคอ.) เพื่อประกันคุณภาพทางวิชาการ และสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเศรษฐกิจ สังคม หรือการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับบัณฑิตศึกษา ที่มุ่งเน้นการสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนาเชิงลึกในศาสตร์เฉพาะทาง (พรชัย มงคลวนิช, 2562) การจัดทำหลักสูตรในระดับนี้ จึงต้องผ่านกระบวนการวิจัย วิเคราะห์บริบท สภาพแวดล้อม และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน

การจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ หรือ Outcome-Based Education (OBE) เป็นแนวทางการจัดการศึกษาที่เน้น ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ ทักษะ และสมรรถนะที่ได้จากการเรียนไปใช้ในการปฏิบัติจริงอย่างมีประสิทธิภาพ แนวคิด OBE จึงถือเป็นการปฏิรูประบบการจัดการเรียนการสอนจากเดิมที่เน้นเนื้อหาวิชา ไปสู่การเน้นผลลัพธ์ที่สามารถวัดได้และนำไปใช้ได้จริง (Spady, 1994) ในการประยุกต์ใช้ OBE ในระดับบัณฑิตศึกษา จำเป็นต้องมีการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ชัดเจน ครอบคลุมทั้งในด้านความรู้ ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะเฉพาะของผู้สำเร็จการศึกษา เช่น ความสามารถในการคิดเชิงวิพากษ์ ความสามารถในการวิจัย การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และการเป็นผู้นำในสาขาวิชาชีพของตน ทั้งนี้ หลักสูตรต้องได้รับการออกแบบอย่างสอดคล้องกับผลลัพธ์ที่คาดหวัง มีระบบประเมินผลที่เหมาะสม และมีการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่องจากข้อมูลการ

ประเมินผลลัพธ์ที่ได้รับ (Biggs & Tang, 2011) การนำแนวทาง OBE มาประยุกต์ใช้ในระดับบัณฑิตศึกษาไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเข้าสู่ตลาดแรงงานอย่างมีคุณภาพเท่านั้น แต่ยังเป็นการสร้างกลไกเชิงระบบเพื่อขับเคลื่อนคุณภาพของการศึกษาระดับสูงในระยะยาว

มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษดำเนินพันธกิจหลักในการผลิตบัณฑิต วิจัย บริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นการสำคัญของสังคม สอดคล้องกับแนวทางการศึกษาชาติที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง หรือแนวคิดพิพัฒนาการนิยม (Progressivism) ซึ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติ เพื่อเตรียมความพร้อมให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุขและปรับตัวได้ตามการเปลี่ยนแปลงของสังคม การจัดการเรียนรู้ในลักษณะนี้ให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยพัฒนาจากความต้องการและศักยภาพเฉพาะบุคคล ผ่านการแก้ปัญหาและการค้นคว้าด้วยตนเอง (ปราโมทย์ สกุลรักความสุข และคณะ, 2564) นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการลงมือปฏิบัติทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อสร้างการเรียนรู้ที่ยั่งยืน และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ด้วยหลักการดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษได้นำแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) มาประยุกต์ใช้ โดยมุ่งพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักการนี้ วิธีการจัดการเรียนรู้เน้นการใช้กิจกรรมหรือการปฏิบัติจริง (Active Learning) ที่หลากหลาย อาทิ การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน (Project-Based Learning) และการเรียนรู้ผ่านการบริการสังคม (Service Learning) (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553) แนวทางดังกล่าวมีเป้าหมายในการพัฒนาบัณฑิตให้มีคุณภาพและศักยภาพที่พร้อมต่อการทำงาน โดยสามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ OBE จึงเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียน โดยมุ่งเน้นการวางแผนหลักสูตรและการประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และผลลัพธ์ที่กำหนดไว้ การศึกษารูปแบบนี้เน้นความรับผิดชอบในกระบวนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนทุกคนสามารถบรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่ตั้งไว้ OBE มีความแตกต่างอย่างชัดเจนจากการศึกษาแบบดั้งเดิมที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง โดยปรับเปลี่ยนมาเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะและความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับความต้องการในชีวิตจริงและการทำงาน (สมชาย เทพแสงและคณะ, 2566)

การพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตของมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ มุ่งเน้นการผลิตบัณฑิตในเชิงรุกที่มีศักยภาพสูง และสามารถปฏิบัติงานได้อย่าง

มีประสิทธิภาพในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ทั้งนี้ หลักสูตรได้รับการออกแบบให้สอดคล้องกับพันธกิจของมหาวิทยาลัย ที่มุ่งเน้นการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศโดยรวม อันสะท้อนบทบาทของสถาบันในการเป็นกลไกสำคัญในการวางรากฐานการบริหารและการพัฒนาภาครัฐอย่างยั่งยืน หลักสูตรดังกล่าวจึงเน้นการผลิตบัณฑิตที่สามารถนำความรู้ด้านรัฐประศาสนศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อความต้องการของประเทศอย่างแท้จริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผ่านการวิเคราะห์แนวโน้มของตลาดแรงงาน การกำหนดสมรรถนะที่จำเป็น และการพิจารณาความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต และการนำแนวทางการจัดการศึกษาที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education: OBE) มาใช้เป็นแนวทางหลักในการออกแบบหลักสูตรถือเป็นหัวใจสำคัญ แนวคิด OBE มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงหลังจากสำเร็จการศึกษา โดยไม่จำกัดรูปแบบการเรียนการสอนหรือการประเมินผล แต่เน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีโอกาสบรรลุเป้าหมายสูงสุดตามศักยภาพ (Spady, 1994) การใช้ OBE ยังส่งเสริมให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบท และเน้นผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ (Biggs & Tang, 2011) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งจากภาครัฐ องค์กรเอกชน และชุมชนท้องถิ่น เป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อหลักสูตร เพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานและพัฒนาองค์กร หน่วยงานภาครัฐให้มีศักยภาพในการทำงานต่อไป การศึกษาและพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนี้จะช่วยให้มหาวิทยาลัยสามารถผลิตบัณฑิตที่มีความรู้และทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีผลกระทบในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนและการสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การสำรวจความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดระเบียบวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เริ่มต้นด้วยการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจบริบทของหัวข้อวิจัย กำหนดกรอบแนวคิด และข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

2. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 9 คน การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งได้คัดเลือกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากเกณฑ์กลุ่มที่มีบทบาทหน้าที่และระดับที่ Stakeholder แต่ละกลุ่มควรเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้ดังนี้ 1. พิจารณาจากกลุ่มที่มีอิทธิพล (Power) และผลกระทบ (Impact) ต่อการพัฒนาหลักสูตร ในระดับมาก (HPLI / HPPI) จำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 2 คน นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 2 คน และคณาจารย์ผู้สอน จำนวน 2 คน และ 2. พิจารณากลุ่มที่มีอิทธิพล (Power) ต่อการพัฒนาหลักสูตร และผลกระทบ (Impact) ในระดับความสำคัญรองลงมา (LPLI/LPHI) จำนวน 3 คน ได้แก่ ศิษย์เก่ารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น จำนวน 1 คน นักศึกษาชั้นปีสุดท้าย จำนวน 1 คน และตัวแทนชุมชนหรือท้องถิ่น จำนวน 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การออกแบบเครื่องมือวิจัย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ใช้คำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Question) ซึ่งมีการกำหนดคำถามล่วงหน้าอย่างชัดเจน คำถามที่ออกแบบมาจะครอบคลุมประเด็นสำคัญที่ต้องการศึกษา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชุด

3.1.1 ชุดที่ 1 คำถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาหลักสูตร สำหรับการสัมภาษณ์ Stakeholders กลุ่มที่มีอิทธิพล (Power) ต่อการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร และผลกระทบ (Impact) ในระดับมาก (HPLI/HPPI) ครอบคลุมเนื้อหาที่มีผลต่อความต้องการ ได้แก่ ความรู้และทักษะ ความสามารถในการทำงาน การปรับตัวและพัฒนาตนเอง คุณลักษณะส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมในสังคม และนวัตกรรมและการแก้ปัญหา

3.1.2 ชุดที่ 2 คำถามเกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร สำหรับการสัมภาษณ์ Stakeholders กลุ่มที่มีอิทธิพล (Power) ต่อการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตร

และผลกระทบ (Impact) ในระดับความสำคัญรองลงมา (LPLI/LPHI) ครอบคลุมเนื้อหากระบวนการพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ การวิเคราะห์ความต้องการ การออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

3.2 การตรวจสอบความถูกต้องของเครื่องมือ (Validity Check) ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้องช่วยพิจารณาคำถาม เพื่อให้แน่ใจว่าครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมกับผู้ให้ข้อมูล ทดลองใช้เครื่องมือในการสัมภาษณ์เบื้องต้น (Pilot Testing) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถามและปรับปรุงให้เหมาะสม

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) ใช้แนวทางการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ และขออนุญาตบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือวารสาร เอกสารทางวิชาการต่าง ๆ และสืบค้นข้อมูลจาก Internet ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อศึกษาถึงแนวคิดและทฤษฎี เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและแนวคิดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์การเรียนรู้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Research) ซึ่งบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) อย่างเป็นระบบ และนำไปสู่การเชื่อมโยงข้อมูลเข้าด้วยกัน แสดงความสำคัญของข้อมูลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น วิธีการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูลโดยการนำผลการวิเคราะห์หรือสรุปข้อมูลย้อนกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง และผู้วิจัยขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้รับจะถูกเก็บเป็นความลับ โดยผลการวิจัยจะนำเสนอในลักษณะภาพรวมที่เป็นการสรุปผลการวิจัยเพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น

ผลการวิจัย

1. สำรวจความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีผลกระทบในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก stakeholder กลุ่ม HPLI HPPI ได้แก่ ผู้ใช้บัณฑิต นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี และคณาจารย์ผู้สอน เกี่ยวกับความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มี

ผลกระทบในการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ ได้ดังนี้

1.1 ความต้องการเพิ่มเติมเนื้อหาความรู้และทักษะในหลักสูตร พบว่า Stakeholder หลักสูตรควรมีเนื้อหาที่หลากหลาย ทั้งด้านทฤษฎีการบริหารงานภาครัฐ การวางแผนนโยบาย การจัดการงบประมาณ และการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งช่วยให้นักศึกษาได้รับความรู้พื้นฐานและความเข้าใจที่จำเป็นในการทำงานในภาครัฐ ส่วนทักษะในการทำงานควรเพิ่มการฝึกปฏิบัติจริง เช่น การศึกษาดูงานหรือโครงการฝึกงานและควรมีทักษะความรู้ด้านกฎหมายและระเบียบราชการให้เข้าใจโครงสร้างกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการบริหารภาครัฐ เพื่อให้สามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ผู้เรียนคาดหวังว่าหลักสูตรจะให้น้ำหนักเนื้อหาเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ การกำหนดยุทธศาสตร์และกระบวนการบริหารภาครัฐที่ทันสมัย ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารภาครัฐ และหลักสูตรควรมีการเพิ่มเติมทักษะความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีและหลักการบริหารจัดการภาครัฐ การวิเคราะห์ การพัฒนา และการนำเสนอ นโยบายสาธารณะ รวมถึงการประเมินผลและการปฏิรูปนโยบาย ความเป็นผู้นำในองค์กรสาธารณะ การวางแผนและจัดการทรัพยากร ทักษะการวิเคราะห์นโยบายและข้อมูลให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์และประเมินผลนโยบายโดยใช้ข้อมูลและหลักฐานทางวิชาการ และควรปรับหลักสูตรให้ทันสมัย ตอบโจทย์การบริหารภาครัฐในยุคดิจิทัล

1.2 ความต้องการเสริมสร้างความสามารถในการทำงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานปัจจุบัน พบว่า การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอนมีความสำคัญและสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนรู้ได้อย่างมาก แต่การนำเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพต้องการการพัฒนาในหลายด้าน ทั้งการพัฒนาทักษะของอาจารย์และนักศึกษา การปรับปรุงเนื้อหาและสื่อการสอน การใช้เครื่องมือดิจิทัล การสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ทันสมัย และการประเมินผลและติดตามผลการใช้เทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ให้นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์ที่จำเป็นในการทำงาน จัดกิจกรรมโครงการเสริมสร้างทักษะนอกหลักสูตร การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างมีผลเหตุ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นได้

1.3 ความต้องการในการปรับตัวและพัฒนาตนเอง พบว่า หลักสูตรควรมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับตลาดแรงงานในปัจจุบัน รวมถึงการเสริมสร้างทักษะทางเทคโนโลยี การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดการโครงการ การสื่อสารและการทำงานเป็นทีม ทักษะการบริหารและความเป็นผู้นำ และความรู้ด้านกฎหมายและนโยบายสาธารณะ เพื่อให้ นักศึกษามีความพร้อมในการเผชิญกับความท้าทายในโลกการทำงานและสามารถสร้างประโยชน์ให้กับองค์กรและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ความต้องการคุณลักษณะส่วนบุคคลที่จำเป็นต่อการทำงาน พบว่าต้องสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัยควรเน้นที่การพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน การใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การปฏิบัติจริง ความเป็นผู้นำ และจิตสาธารณะ รวมถึงการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทำให้หลักสูตรกำหนดคุณลักษณะส่วนบุคคลได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การคาดหวังคุณสมบัติและทักษะจากบัณฑิตที่จบจากมหาวิทยาลัยไม่เพียงแต่เป็นการพัฒนาความรู้และทักษะที่จำเป็นในการทำงานเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการพัฒนาคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความรับผิดชอบ ความมีจริยธรรม และความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้เพื่อให้บัณฑิตสามารถเป็นแรงงานที่มีคุณภาพและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.5 การส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและชุมชน พบว่า การทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม การส่งเสริมธรรมาภิบาล การส่งเสริมแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน การรับฟังความต้องการสนับสนุนการศึกษาและการพัฒนาทักษะของประชาชน การปรับปรุงหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสังคม ควรเน้นการเชื่อมโยงกับความต้องการจริงของชุมชน การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การพัฒนาทักษะที่จำเป็น การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และพันธกิจของมหาวิทยาลัย

1.6 การส่งเสริมให้นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และสามารถคิดเชิงนวัตกรรม พบว่า การสร้างสรรค์แนวคิดใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล การนำเครื่องมือการบริหารจัดการที่ทันสมัยมาใช้ การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรในมหาวิทยาลัยมีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมและตลาดแรงงานได้อย่างแท้จริง

2. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนและการสนับสนุน การเรียนให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก stakeholder กลุ่ม LPLI/LPHI ได้แก่ ศิษย์เก่า รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครองท้องถิ่น) หรือนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย และตัวแทนชุมชนท้องถิ่น ผลการศึกษาได้ดังนี้

2.1 แนวทางในวิเคราะห์ความต้องการการพัฒนาหลักสูตรที่มีความเหมาะสมและทันสมัย พบว่า ควรเน้นการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงาน ปรับปรุงเนื้อหาและวิธีการเรียนการสอน พัฒนาทักษะที่จำเป็น ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง และเสริมสร้างความร่วมมือ

กับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสามารถพัฒนานักศึกษาให้มีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสังคมได้อย่างแท้จริง การพัฒนาหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสังคมต้องคำนึงถึงการเชื่อมโยงกับความต้องการจริง การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ การพัฒนาทักษะที่จำเป็น การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง โดยคณะผู้จัดทำการพัฒนาหลักสูตรควรรับฟังความคิดเห็นและเปิดใจรับแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสามารถพัฒนานักศึกษาให้มีทักษะและคุณสมบัติที่เหมาะสมกับยุคสมัย

2.2 แนวทางการออกแบบเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน พบว่า ควรมีการบูรณาการการเรียนการสอนกับการวิจัยและการบริการวิชาการแก่ชุมชนสามารถทำได้โดยการรวมงานวิจัยในเนื้อหาหลักสูตร ส่งเสริมโครงการวิจัยของนักศึกษา พัฒนากิจกรรมการบริการวิชาการ การใช้กรณีศึกษาจากชุมชนในการสอน การสร้างเครือข่ายกับชุมชนและองค์กรภายนอก และการจัดสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการ การบูรณาการเหล่านี้จะช่วยให้หลักสูตรมีความครอบคลุมและสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคม ควรเชื่อมโยงกับศิลปวัฒนธรรมและการทำนุบำรุงสังคมโดยการรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องในหลักสูตร การส่งเสริมกิจกรรมศิลปวัฒนธรรม การบูรณาการหลักสูตรกับการบริการสังคม การฝึกงานในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการส่งเสริมจิตสำนึกในการรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้ความเข้าใจในบริบททางสังคมและวัฒนธรรม และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 แนวทางการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในยุคปัจจุบัน พบว่า ควรจัดกิจกรรมและหัวข้องานวิจัยที่เหมาะสม เน้นที่การพัฒนาทักษะด้านการวิเคราะห์นโยบาย การบริหารจัดการภาครัฐ การพัฒนาท้องถิ่น และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานและการจัดการวิกฤต การใช้หลักสูตรที่เน้นผลลัพธ์ (OBE) ควบคู่กับการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน ควรมีการกำหนดผลลัพธ์ที่ชัดเจน ออกแบบหลักสูตรที่สอดคล้องกับผลลัพธ์ และใช้การประเมินที่ตรงตามผลลัพธ์ ควรนำเทคนิคการเรียนรู้แบบ Active Learning มาใช้เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติและการประยุกต์ใช้ความรู้จริงในชีวิตประจำวัน ในหลักสูตร ควรเน้นการระบุปัญหาและหัวข้อโครงการที่มีความหมาย การทำงานเป็นกลุ่ม การวางแผน และการจัดการโครงการ การบูรณาการความรู้ การนำเสนอผลงาน และการสะท้อนความคิด รวมถึงการฝึกอบรมผู้สอนและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาทักษะและความรู้ของนักศึกษา

2.4 แนวทางการประเมินผลและการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้เนื้อหาทันสมัยและสอดคล้องกับแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี พบว่า การประเมินผลการเรียนรู้ควรมีความหลากหลายและครอบคลุม โดยเน้นการประเมินตามผลลัพธ์การเรียนรู้ การปฏิบัติจริง การประเมินเชิงทักษะและความสามารถในการสะท้อนความคิด และการรับข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้มั่นใจว่า นักศึกษามีทักษะและความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงานในภาครัฐและการเป็นสมาชิกที่มีคุณภาพในสังคม

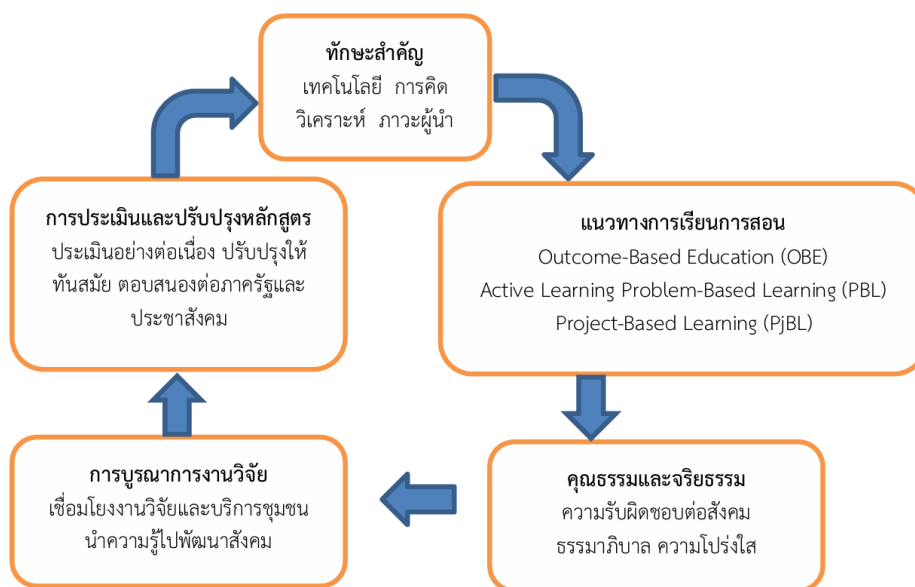
อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความต้องการให้หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ พัฒนาทั้งด้านความรู้และทักษะการบริหารภาครัฐ การวิเคราะห์นโยบาย ความเป็นผู้นำ และการจัดการทรัพยากร โดยมุ่งเน้นความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และนวัตกรรม ตลอดจนการปรับตัวและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งส่งเสริมคุณลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความซื่อสัตย์ มีวินัย รับผิดชอบ และมีจิตสาธารณะ รวมถึงการมีส่วนร่วมในสังคม สนับสนุนธรรมาภิบาล การพัฒนาอย่างยั่งยืน และการทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม ทั้งนี้ยังให้ความสำคัญกับการสร้างนวัตกรรม การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการนำเครื่องมือการจัดการสมัยใหม่มาใช้แนวคิดของ Bloom (1956) และ Bloom's Taxonomy ที่แบ่งระดับการเรียนรู้ทางปัญญาออกเป็น 6 ระดับ ตั้งแต่ความจำ ไปจนถึงการสร้างสร้งองค์ความรู้ใหม่ ถือเป็นแนวทางสำคัญในการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา ซึ่งควรเน้นที่การวิเคราะห์ การประเมินค่า และการสร้างสรรค์ (Bloom, 1956; Anderson & Krathwohl, 2001) เพื่อส่งเสริมการคิดเชิงวิพากษ์ การวิจัย และนวัตกรรม การใช้ Taxonomy นี้จะช่วยให้การออกแบบหลักสูตรเชื่อมโยงกับแนวทาง OBE ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นกรอบวิเคราะห์ที่สอดคล้องกับเนื้อหา วิธีการสอน และการประเมินผลอย่างเป็นระบบ การพัฒนาหลักสูตรจึงควรมุ่งเน้นที่ทักษะการปฏิบัติ การใช้เทคโนโลยี ความเป็นผู้นำ และจิตสาธารณะ โดยต้องมีการประเมินและปรับปรุงอย่างต่อเนื่องผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อาทิ นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้ว่าจ้าง และภาคีเครือข่าย ตลอดจนเชื่อมโยงกับความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง ทั้งในมิติการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการใช้เทคโนโลยีการเรียนการสอน เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า แนวทางการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตที่มีประสิทธิภาพ ควรเริ่มต้นจากการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดแรงงานอย่างรอบด้าน เพื่อให้เนื้อหาและทักษะที่สอนในหลักสูตรสอดคล้องกับแนวโน้มอาชีพ ทักษะที่จำเป็น และความคาดหวังของนายจ้างในโลกยุคใหม่ ทั้งนี้ การปรับปรุงเนื้อหาและกระบวนการจัดการเรียนการสอนควรเป็นแบบพลวัต โดยใช้ผลการวิจัยและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นเครื่องมือเสริมสร้างประสิทธิภาพของหลักสูตร ควบคู่ไปกับการเน้นทักษะสำคัญ เช่น การคิดวิเคราะห์ การสื่อสาร การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นทีม นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติ เช่น ฝึกงานหรือโครงการร่วมกับหน่วยงานภายนอก จะช่วยให้นักศึกษาประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริง ขณะเดียวกัน หลักสูตรควรส่งเสริมแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านกิจกรรมอบรมหรือสัมมนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของมานะ สีนธุงฆานนท์ และนัฐยา บุญกองแสน (2565) ที่เสนอให้ใช้แนวทางการจัดทำหลักสูตรตาม Outcome-Based Education (OBE) โดยมีการจัดการความรู้เป็นฐานในการพัฒนาหลักสูตร เริ่มตั้งแต่การกำหนดความรู้ที่จำเป็น การค้นหาและกลั่นกรององค์ความรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การประเมินผล และการปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ขั้นตอน OBE ประกอบด้วย การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs, CLOs, LLOs, YLOs) การออกแบบเนื้อหา การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การพิพาทหลักสูตร และการประเมินผลการใช้งานหลักสูตร เพื่อการพัฒนาต่อเนื่อง กระบวนการดังกล่าวสะท้อนถึงความจำเป็นของการมีแนวทางที่เป็นระบบ ชัดเจน และเน้นผลลัพธ์ของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งจะช่วยทำให้หลักสูตรมีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคมได้อย่างแท้จริง

องค์ความรู้จากการวิจัย

องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ และผลิตบัณฑิตที่พร้อมทำงานและเป็นผู้นำในการพัฒนาสังคมและท้องถิ่น แสดงโดยใช้แผนภาพและแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

1. การออกแบบหลักสูตรให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม ต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของตลาดแรงงาน ส่งเสริมทักษะที่จำเป็น เช่น เทคโนโลยี การคิดวิเคราะห์ และภาวะผู้นำ

2. แนวทางการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเน้นการปฏิบัติจริง ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสบการณ์และศักยภาพของนักศึกษา เรียนรู้ผ่านแนวทาง Outcome-Based Education (OBE) และวิธีการที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น การเรียนรู้แบบกระตือรือร้น (Active Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) และการเรียนรู้ผ่านโครงการจริง (Project-Based Learning)

3. การส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม ปลุกฝังจิตสำนึกด้านจริยธรรมและธรรมาภิบาล มุ่งสร้างบัณฑิตที่เป็นผู้นำและสามารถพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน

4. การบูรณาการหลักสูตรกับงานวิจัยและบริการวิชาการแก่ชุมชน ส่งเสริมให้นักศึกษานำองค์ความรู้ไปพัฒนาสังคม เชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับปัญหาจริงในภาครัฐและภาคประชาสังคม

5. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของประเทศ ตอบสนองต่อความต้องการของภาครัฐและประชาสังคมอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมการพัฒนาหลักสูตรที่มุ่งเน้นผลลัพธ์การเรียนรู้ (Outcome-Based Education) โดยกำหนดผลลัพธ์ที่สามารถวัดผลได้จริง และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
2. ควรมีนโยบายให้นำกรอบแนวคิด Bloom's Taxonomy มาใช้ในการออกแบบผลลัพธ์การเรียนรู้ โดยเฉพาะในระดับที่สูงขึ้น เช่น การวิเคราะห์ การประเมินและการสร้างสรรค์ ซึ่งเหมาะสมกับระดับบัณฑิตศึกษา
3. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมความร่วมมือระหว่างคณะผู้พัฒนาหลักสูตรกับภาคส่วนต่าง ๆ เช่น หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทของสังคมและท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ควรมีการสำรวจและวิเคราะห์ทักษะที่ตลาดแรงงานต้องการอย่างต่อเนื่อง โดยการร่วมมือกับภาคธุรกิจ องค์กรรัฐบาล และองค์กรต่าง ๆ เพื่อทำความเข้าใจถึงทักษะที่จำเป็นสำหรับนักศึกษาบัณฑิตในอนาคต และควรเน้นทักษะที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงาน เช่น ทักษะดิจิทัล การคิดเชิงวิพากษ์ การทำงานร่วมกับทีม ทักษะในการแก้ปัญหาและการสร้างภาวะผู้นำในองค์กรชุมชนท้องถิ่น
2. การพัฒนาหลักสูตรควรเชื่อมโยงกับความต้องการของสังคมและตลาดแรงงาน ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ พัฒนาทักษะที่จำเป็น ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต เปิดรับความคิดเห็นและแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อให้หลักสูตรทันสมัยและตอบโจทย์ยุคปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องกับนโยบายภาครัฐตอบโจทย์ตลาดแรงงานในอนาคต รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบของหลักสูตรต่อสมรรถนะของบัณฑิตและการจ้างงาน
2. วิธีการดำเนินการวิจัยควรมีความหลากหลาย เช่น ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ ศิษย์เก่า และนายจ้าง การวิจัยเชิงปริมาณสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาและอาจารย์ผ่านแบบสอบถาม และการวิจัยเชิงพัฒนา (Development Research) เพื่อออกแบบและทดสอบหลักสูตรใหม่

เอกสารอ้างอิง

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *Active Learning*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปราโมทย์ สกุลรักความสุข และคณะ. (2564). *การจัดการศึกษาภายใต้ปรัชญาพัฒนาการ
นิยมสู่กระบวนการจัดหลักสูตรสถานศึกษา บนฐานทฤษฎีปัญหา : โรงเรียน
สาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)*. กรุงเทพฯ:
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พรชัย มงคลวนิช. (2562). *การพัฒนาหลักสูตรในศตวรรษที่ 21: แนวทางสำหรับอุดมศึกษา
ไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- มานะ สินธุวงษานนท์ และนัฐยา บุญกองแสน. (2565). *การจัดทำหลักสูตรที่มุ่งผลลัพธ์การ
เรียนรู้ของผู้เรียน (OBE) คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
: Implementing an Outcome-based Education (OBE) Curriculum in
the Faculty of Education at Vongchavalitkul University. วารสารวิทยาลัย
นครราชสีมา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 17(2), 470-482.*
- สมชาย เทพแสง และคณะ. (2566). *การศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ Outcome-based
Education (OBE): กุญแจสำคัญ ในการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นหลัก.
วารสารสหวิทยาการวิจัยและนวัตกรรมการศึกษา, 2(1), 39-52.*
- สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2564).
แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงาน
ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- Anderson, L. W. & Krathwohl, D. R. (Eds.). (2001). *A Taxonomy for Learning,
Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational
Objectives*. New York: Longman.
- Biggs, J. & Tang, C. (2011). *Teaching for Quality Learning at University*
(4th ed.). New York: McGraw-Hill Education.
- Bloom, B. S. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification
of Educational Goals. Handbook I: Cognitive Domain*. New York: David
McKay Company.
- Spady, W. D. (1994). *Outcome-Based Education: Critical Issues and Answers*.
Arlington, VA: American Association of School Administrators.